

Інвестиційна та інноваційна діяльність

УДК 330.322:332.144:657.412.7

С. В. Черкасова, М. В. Сороківська

Прогнозування інвестиційного потенціалу вітчизняних недержавних пенсійних фондів

Проведено дослідження інвестиційного потенціалу недержавних пенсійних фондів в Україні, передумов та чинників його формування. Розроблено прогноз показників, що його характеризують, та здійснено оцінку перспектив зростання інвестиційного потенціалу недержавних пенсійних фондів в Україні з урахуванням особливостей посткризового періоду та потреб національної економіки. Вироблено та обґрунтовано напрями такого зростання, які спонукають недержавні пенсійні фонди до залучення додаткових пенсійних внесків і підвищення інвестиційного доходу при підтриманні належного рівня безпеки фондів та їх учасників.

Ключові слова: інвестиційний потенціал, недержавний пенсійний фонд, прогноз, інвестиційний дохід, пенсійні внески

Постановка проблеми. Сучасний етап розвитку національної економіки вимагає значного збільшення обсягів інвестиційних ресурсів, що формуються в системі інституційного інвестування. Більш вагомими постачальниками інвестиційних ресурсів у національну економіку можуть стати недержавні пенсійні фонди (НПФ), які в практиці світового господарства перетворилися в потужних інституційних інвесторів. У багатьох розвинених країнах світу величина активів НПФ є співставною з обсягом ВВП, розміром активів банківського сектору, сукупними активами інвестиційних фондів та страхових компаній. В Україні розвиток НПФ характеризується високою динамічністю, хоча величина їх активів поки не досягла й одного процента в обсязі ВВП. Збільшуючи останніми роками соціальний захист населення, НПФ спрямовують в економіку країни відповідно й більший обсяг інвестиційних ресурсів. Тому діяльність цих інститутів набуває більш важливого соціального та загальноекономічного значення. Для оцінки ролі вітчизняних НПФ в інвестиційних процесах необхідно провести дослідження їх сучасного інвестиційного потенціалу та спрогнозувати його на найближчу перспективу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідження особливостей функціонування НПФ як фінансових інститутів становить інтерес для багатьох вітчизняних вчених, серед яких А. Арістова, С. Брагін, З. Ватаманюк, О. Вовчак А. Камінський, Д. Леонов [2; 4], С. Лондар [5], С. Мошенський, С. Реверчук [8] та ін. У працях зазначених авторів вивченню підлягали різні аспекти функціонування НПФ як фінансових інститутів, проте недостатньою мірою знайшли висвітлення особливості їх інвестиційної діяльності, формування та розвитку інвестиційного потенціалу цих установ у найближчій перспективі.

Метою статті є вивчення сучасної практики інвестування коштів вітчизняними НПФ, прогнозування їх інвестиційного потенціалу та

© С. В. Черкасова, М. В. Сороківська, 2013.

розробка рекомендацій щодо формування передумов для активнішого розвитку інвестиційної діяльності цих установ в Україні.

Виклад основного матеріалу. Небанківськими фінансовими інститутами, що спеціалізуються на провадженні діяльності з недержавного пенсійного забезпечення, є НПФ. Створення передумов для їх функціонування є вимогою сьогодення та необхідною умовою існування в країні ефективної, соціально справедливої системи відносин у сфері соціального забезпечення населення.

НПФ як неприбуткові організації провадять діяльність виключно з метою накопичення пенсійних внесків на користь своїх учасників та подальшого інвестування акумульованих коштів для їх збереження й примноження.

Активний розвиток діяльності вітчизняних НПФ зумовлений не лише пошуком населенням надійних механізмів інвестування коштів, а й неефективною державною системою виплати пенсій, яка не в змозі задовольнити зростаючі потреби громадян у забезпеченні матеріального добробуту. У зв'язку з цим громадяни зацікавлені в додатковому пенсійному забезпеченні.

Основні показники розвитку НПФ в Україні наведені в табл. 1.

Дані, наведені в табл. 1, свідчать про динамічний розвиток системи недержавного пенсійного забезпечення в Україні за кількісними та якісними показниками впродовж 2008–2011 рр. та незначне зниження за окремими показниками у 2012 р.

Незважаючи на наявність кризових явищ в економіці, кількість учасників НПФ за період 2008–2012 рр. зросла на 21,1%, становивши на кінець 2012 р. 584,4 тис. осіб. Поряд зі зростанням кількості учасників фондів щороку впродовж 2008–2011 рр. збільшувалась й кількість укладе-

Таблиця 1

Динаміка основних показників діяльності недержавних пенсійних фондів в Україні за 2008–2012 рр.

№ з/п	Показники	Роки					Темп приросту 2012 р. до 2008 р., у %
		2008	2009	2010	2011	2012	
1.	Кількість учасників НПФ, тис. осіб	482,5	497,1	569,2	594,6	584,4	21,1
2.	Загальна кількість укладених пенсійних контрактів, тис. од.	62,3	62,5	69,7	75,0	61,4	-1,4
3.	Загальні активи пенсійних фондів, млн. грн.	612,2	857,9	1144,3	1386,9	1660,1	171,2
4.	Пенсійні внески, млн. грн., у т. ч.:	582,9	754,6	925,4	1102,0	1313,7	125,4
8.	Пенсійні виплати, млн. грн.	27,3	90,1	158,2	208,9	251,9	822,7
9.	Інвестиційний дохід, млн. грн.	86,8	236,7	433,0	559,9	620,3	614,6

* За даними Нацкомфінпослуг України [7].

них пенсійних контрактів з 62,3 тис. од. у 2008 р. до 75,0 тис. од. у 2011 р., а вже у 2012 р. їх число зменшилося до 61,4 тис. од. Зазначений процес зумовлений зменшенням у 2012 р. кількості неконкурентоспроможних НПФ, кількості їх учасників та укладених контрактів.

За період 2008–2012 рр. обсяг пенсійних внесків зріс більш ніж удвічі: з 582,9 млн. грн. у 2008 р. до 1313,7 млн. грн. у 2012 р., зросли й пенсійні виплати.

Зростання сум пенсійних внесків є передумовою для збільшення активів НПФ та нарощування цими інститутами інвестиційного потенціалу. Впродовж досліджуваного періоду загальні активи НПФ зросли. Якщо в 2008 р. їх величина складала 612,2 млн. грн., то у 2012 р. збільшилась до 1660,1 млн. грн. або втричі.

Збільшення величини сукупних активів НПФ було забезпечено й за рахунок доходу, одержаного від їх інвестування у прибуткові фінансові активи. За досліджуваний період інвестиційний дохід НПФ зріс з 86,8 млн. грн. у 2008 р. до 620,3 млн. грн. у 2012 р., або більше, ніж у 6 разів.

Пенсійні фонди можуть зберігати свої активи на банківських депозитах, в цінних паперах, банківських металах та в інших дозволених активах. У складі активів пенсійних фондів не можуть бути цінні папери пов'язаних осіб, векселі, похідні цінні папери та цінні папери інститутів спільного інвестування.

Як показує практика, НПФ є обережними інституційними інвесторами. Ними, як правило, реалізується консервативна стратегія інвестування, що дає змогу захистити пенсійні внески від інфляційного знецінення та забезпечити помірний приріст пенсійних активів на засадах їх диверсифікованості.

Інвестиційні пріоритети НПФ у періоді дослідження характеризує структура інвестицій фондів за видами вкладень (табл. 2).

Таблиця 2

Структура інвестицій недержавних пенсійних фондів за видами вкладень
у 2008–2012 рр. (у відсотках)

Вид активу	Роки				
	2008	2009	2010	2011	2012
Кошти на депозитних рахунках	57,5	41,1	35,8	30,4	34,5
Акції українських емітентів	9,3	9,1	18,7	18,9	15,5
Облігації підприємств вітчизняних емітентів	23,1	19,5	15,8	25,7	31,2
Цінні папери, дохід за якими гарантовано КМУ	3,6	16,9	15,4	15,5	11,9
Цінні папери, дохід за якими гарантовано РМ АРК, місцевими радами	1,1	0,8	0,5	0,5	0,2
Банківські метали	3,8	3,8	2,9	1,9	1,1
Об'єкти нерухомості	1,0	2,2	5,8	3,6	2,9
Інші активи	0,6	6,6	5,1	3,5	3,0
Разом інвестицій:	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

* За даними Нацкомфінпослуг України [7].

Упродовж 2008–2012 рр. основними об'єктами розміщення активів НПФ були банківські депозити, облігації вітчизняних емітентів та державні цінні папери. Вкладення в акції коливались від 9,1% у 2009 р. до 18,9% у 2011 р.

У 2012 р. в структурі інвестицій НПФ найбільшу питому вагу займали вкладення на банківські депозитні рахунки (34,5%), в облігації підприємств (31,2%), в акції вітчизняних емітентів (15,5%), у державні облігації (11,9%). За даними 2008 р. у зведеному портфелі НПФ питома вага державних цінних паперів була невеликою (3,6%), проте значно більшою була частка вкладень на банківські депозити (57,5%).

Враховуючи те, що дохідність державних цінних паперів та облігацій підприємств у порівнянні з депозитами банків є нижчою, але надійність вищою, можна зробити висновок про переважання в діяльності НПФ інвестиційних стратегій, орієнтованих на досягнення надійності інвестицій за рахунок зниження їх прибутковості.

Можна стверджувати, що у післякризовому періоді фінансовими установами, що здійснюють управління активами НПФ, здійснювався активний пошук нових, ефективніших та надійніших фінансових інструментів для включення їх до складу портфелів фондів. Підтвердженням цього є високі темпи нарощування в портфелях фондів у періоді дослідження вкладень у державні цінні папери, облігації підприємств, в об'єкти нерухомості та в інші активи.

Упродовж 2008–2009 рр. НПФ суттєво зменшили свої вкладення в акції на користь розміщення коштів на банківських депозитах. У міру виходу економіки країни з кризового стану компанії з управління активами НПФ у 2010–2011 рр. зменшили частку інвестицій фондів в банківські депозити на користь придбання акцій. Цілком зрозуміло, що у періоді кризового розвитку економіки НПФ збільшують обсяги своїх вкладень у безпечні фінансові інструменти, а після кризи прагнуть збільшити інвестиції у більш дохідні активи з метою отримання доходу та забезпечення захисту коштів учасників фондів від інфляційного знецінення.

Ситуація дещо змінилася у 2012 р., коли, за інформацією Нацкомфінпослуг [7], успішними виявилися стратегії тих НПФ, які зробили ставку на інструменти грошового ринку. Найприбутковішим фондом у 2012 р. став НПФ «Конкорд» (КУА «Конкорд Ессет Менеджмент»), який збільшив вартість своїх активів майже на чверть. У десятці найприбутковіших НПФ за підсумками 2012 р. виявилися й фонди, створені великими банками («ОТП Пенсія» і «ПриватФонд»), а також усі шість фондів під управлінням КУА «Національний резерв», які наростили вартість вкладених у них гривневих коштів на 11,5–12,5%.

Портфель фонду «ОТП Пенсія» практично повністю складається з боргових інструментів з фіксованою дохідністю: майже половина вкладень (47%) припадає на ОВДП, 23% – на облігації банків і 27% – на банківські вклади. Акції у структурі портфеля займають лише 1%. Завдяки цьому динаміка вартості пенсійних активів фонду впродовж 2012 р. була без різких стрибків і перепадів.

У фондах КУА «Національний резерв» схеми інвестування схожі: близько 4% портфеля припадає на акції, 25–40% – на ОВДП, 25–35% – на корпоративні облігації, решта – на облігації місцевих позик, депозити та

інші інструменти. Відмінну від вищезрозглянутих інвестиційну стратегію реалізує НПФ «ПриватФонд», за якої 39% його активів розміщено в акціях.

Оцінку успішності обраних інвестиційних стратегій недержавних пенсійних фондів не слід проводити за підсумками одного року, адже пенсійні накопичення є довгостроковими. Цілком ймовірно, що від'ємний фінансовий результат НПФ через падіння ціни акцій поточного року може бути перекритий прибутком від приросту цін на акції у наступні роки. Зазначене є можливим лише в тому випадку, коли КУА фонду реалізує ефективну інвестиційну стратегію, що базується на сучасних методах аналізу ринку та мінімізації фінансових ризиків.

Найпривабливішими для вкладників у 2012 р. виявились фонди «Соціальний стандарт», «ОТП Пенсія Україна», «Перший національний відкритий фонд Лаурус», які залучили найбільші суми внесків від фізичних осіб.

Кризові явища в економіці значно погіршили інвестиційну привабливість багатьох інструментів фінансового ринку, що були в портфелях пенсійних фондів. Зазначені процеси негативно вплинули на рівень дохідності пенсійних активів. Окремі фонди досягли рівня інвестиційного доходу, що не перебиває інфляційне знецінення грошей. Виходячи з цього, актуальним завданням для багатьох фінансових інститутів, які управляють активами НПФ, є забезпечення дохідності інвестиційних вкладень фондів на рівні, що є вищим за рівень інфляції.

Зростання пенсійних внесків, інвестиційного доходу та пенсійних активів сприяє розвитку пенсійної системи та веде до збільшення внутрішніх інвестиційних ресурсів, які спрямовуються на розвиток економіки. Важливого значення за таких умов набуває прогнозування показників інвестиційної діяльності НПФ та оцінка можливостей підвищення їх інвестиційного потенціалу.

Важливим показником оцінки інвестиційного потенціалу НПФ є загальна величина їх активів. Аналіз фактичних значень величини активів НПФ упродовж 2004–2008 рр. засвідчив стрімке їх зростання з 11 млн. грн. у 2004 р. до 612,2 млн. грн. у 2008 р., або майже в шістьдесят разів за 4 роки. Такий приріст зумовлений тим, що впродовж зазначеного періоду відбувалося становлення системи недержавного пенсійного забезпечення (НПЗ). Упродовж 2008–2012 рр. ланцюгові темпи зростання загальної величини активів НПФ суттєво знизились, що свідчить про стабілізацію розвитку вітчизняної системи НПЗ. Аналогічними є тенденції зміни сум сукупних пенсійних внесків та сукупного інвестиційного доходу НПФ. Враховуючи, що період кількісного зростання системи вітчизняного НПЗ практично завершився, прогнозування розвитку інвестиційного потенціалу НПФ у 2013–2015 рр. доцільно здійснити за показниками 2008–2012 рр., що характеризують якісний розвиток діяльності пенсійних фондів.

Визначення прогнозних значень величин пенсійних внесків, пенсійних активів, їх частки у ВВП та інвестиційного доходу НПФ здійснимо за допомогою аналітичних методів вирівнювання часових рядів. За такого підходу рівні часового ряду відображають вплив багатьох факторів, проте виділити окремо дію кожного фактора неможливо. Типовими представниками методів вирівнювання часових рядів є регресійні методи, в яких залежними змінними будуть показники інвестиційної діяльності НПФ, а незалежною змінною – час.

Результатом аналітичних методів вирівнювання є побудова ліній тренду, які описують закономірності розвитку досліджуваного показника впродовж певного періоду часу. Перевірку отриманих лінійних моделей на адекватність результатам спостережень здійснимо за допомогою спостережуваного значення статистики критерію Фішера (F_{cn}), розрахованого за формулою:

$$F_{cn} = \frac{R^2}{1-R^2} \times \frac{n-l}{l-1}, \quad (1)$$

де (R^2) – коефіцієнт детермінації;
 l – кількість оцінюваних параметрів;
 n – кількість спостережень.

У табл. 3 представлені отримані за допомогою аналітичного вирівнювання моделі часових рядів основних показників інвестиційної діяльності НПФ, які можна використати для розрахунку їх прогнозних значень у 2013–2015 рр.

Отримані моделі є адекватними результатам спостережень, про що свідчить перевищення спостережуваними значеннями статистики критерію Фішера (F_{cn}) критичних значень для часових рядів усіх показників, що розглядаються.

На основі побудованих моделей (табл. 3) з метою підвищення надійності прогнозування сформуємо інтервальні прогнози, що передбачають побудову довірчого інтервалу, в якому з певною надійністю γ (наприклад, $\gamma = 0,95$) міститься істинне значення прогнозу для відповідного значення часу t .

Довірчий інтервал для індивідуальних значень прогнозу y_{n+1} при відповідному значенні $t = n + 1$ та рівня надійності γ у випадку лінійного тренду визначається за формулою:

$$\hat{y}_{n+1} - t_{\alpha; n-2} \cdot \sigma^*(t = n + 1) < y_{n+1} < \hat{y}_{n+1} + t_{\alpha; n-2} \sigma^*(t = n + 1), \quad (2)$$

де $t_{\alpha; n-2}$ – задається в таблиці розподілу Стьюдента;

$$\sigma^*(t = n + 1) = \sigma_\varepsilon \sqrt{1 + \frac{1}{n} + \frac{(n+1-\bar{t})^2}{\sum_{i=1}^n (t_i - \bar{t})^2}}, \quad \bar{t} = \frac{1}{n} \sum_{i=1}^n t_i, \quad \sigma_\varepsilon = \sqrt{\frac{\sum_{i=1}^n (y_i - \hat{y}_i)^2}{n-2}}, \quad (3)$$

де $\hat{y}_i$ – розрахункове значення спостереження;
 y_i – емпіричне значення спостереження;
 n – кількість спостережень.

Розраховані на основі отриманих моделей (табл. 3) точкові прогнози та за формулами (2) і (3) інтервальні прогнози показників інвестиційної діяльності НПФ наведені у табл. 4.

Розрахунки прогнозів за отриманими моделями свідчать, що при збереженні наявних тенденцій, обсяги пенсійних внесків, сукупна величина активів НПФ та розмір їх інвестиційного доходу зростатимуть упродовж 2013–2015 рр. Зокрема, очікується зростання суми пенсійних внесків до 1840,2 млн. грн. у 2015 р., або на 40% порівняно з 2012 р., розміру інвестиційного доходу – до 1082,4 млн. грн., або на 75%, величини активів НПФ – до 2444,7 млн. грн., або на 47%. Вищі темпи зростання

Таблиця 3

Моделі часових рядів для показників інвестиційної діяльності НПФ

№ з/п	Показники	Модель	Коефіцієнт детермінації	Критерій Фішера для надійності 0,95	
				Критичне значення ($F_{кр}$)	Фактичне значення ($F_{сн}$)
1.	Сума пенсійних внесків	$y = 393,02 + 180,9 t$	$R^2 = 0,998$	10,13	1497
2.	Активи НПФ	$y = 344,84 + 262,48 t$	$R^2 = 0,9994$	10,13	4997
3.	Інвестиційний дохід НПФ	$y = 139,02 - 29,72 t$	$R^2 = 0,9705$	10,13	98,7

* Розраховано за даними Нацкомфінпослуг України [7].

величини активів НПФ порівняно з темпами зростання пенсійних внесків зумовлені: по-перше, високими темпами нарощування інвестиційного доходу; по-друге – перевищенням суми пенсійних внесків над сумою пенсійних виплат.

З надійністю $\gamma = 0,95$ можемо стверджувати, що очікуване значення величини пенсійних внесків в НПФ у 2013 р. перебуватиме в довірчому інтервалі $1409,9 < y_{n+1} < 1547,0$ (млн. грн.), інвестиційного доходу – $600,2 < y_{n+1} < 1008,6$ (млн. грн.), пенсійних активів – $1867,8 < y_{n+1} < 1971,6$ (млн. грн.).

Прогнозні значення будуть одержані за умови ефективного управління активами НПФ та наявності на вітчизняному ринку достатньо надійних та прибуткових інструментів для фінансового інвестування.

Таблиця 4

Точкові та інтервальні прогнози показників інвестиційної діяльності НПФ на 2013-2015 рр. (млн грн)

№ з/п	Показники	Фактичне значення у 2012 р.	Точковий прогноз на:			Інтервальний прогноз для надійності $\gamma = 0,95$ на 2013 р. (значення розподілу Стьюдента $t_{\alpha; n-2} = 3,182$)
			2013 р.	2014 р.	2015 р.	
1.	Сума пенсійних внесків	1313,7	1478,4	1659,3	1840,2	$1409,9 < y_{n+1} < 1547,0$
2.	Активи НПФ	1660,1	1919,7	2182,2	2444,7	$1867,8 < y_{n+1} < 1971,6$
3.	Інвестиційний дохід НПФ	620,3	804,4	943,4	1082,4	$600,2 < y_{n+1} < 1008,6$

* Розраховано за даними Нацкомфінпослуг України [7].

Висновки та перспективи подальших досліджень. На відміну від практики розвинених країн, вітчизняні НПФ як інституційні інвестори володіють незначним інвестиційним потенціалом. Величина сукупних активів НПФ на кінець 2012 р. становила 1660,1 млн. грн., що менше за величину загальних активів інститутів спільного інвестування в 94,7 разу, страхових організацій – в 27,6 разу [7]. Проте темпи зростання основних показників інвестиційної діяльності НПФ залишаються найвищими серед усіх фінансових інститутів, що входять у систему інституційного інвестування. За прогнозними даними за період 2013–2015 рр. при збереженні попередніх тенденцій розвитку величина загальних активів фондів зросте на 47%, пенсійних внесків – на 40%, розмір інвестиційного доходу – на 75%. Досягнення зазначених показників усе ж не буде достатнім для того, щоб НПФ за обсягами інвестування в найближчій перспективі наблизилися до інститутів спільного інвестування та страховиків та зайняли пріоритетні позиції в системі вітчизняного інституційного інвестування.

Серед основних причин недостатнього розвитку НПФ та їх незначної ролі в інвестиційних процесах слід відзначити нетривалий період діяльності таких фінансових інститутів, недовіру до їх діяльності з боку заощадників, низький рівень доходів населення, відсутність у країні усталеної практики НПЗ, державної програми стимулювання розвитку пенсійних фондів тощо.

Активізації розвитку діяльності недержавних пенсійних фондів та підвищенню їх інвестиційного потенціалу будуть сприяти заходи популяризації системи НПЗ серед населення, вдосконалення державного регулювання та контролю за діяльністю НПФ та інших фінансових установ, що забезпечують їх діяльність, підвищення прозорості в інвестиційній діяльності фондів, запровадження сучасних технологій управління інвестиціями та мінімізації ризиків з метою збільшення інвестиційного доходу пенсійних фондів.

Перспективи подальших досліджень пов'язані з вивченням основних чинників, що визначають вибір інвестиційної стратегії НПФ.

Список використаних джерел

1. Брагін С. Недержавні пенсійні фонди на неефективному фондовому ринку: приклад України / С. Брагін, О. Макаренко // Вісник НБУ. – 2011. – № 1. – С. 18–24.
2. Камінський А. Б. Розкриття інформації в системі недержавного пенсійного забезпечення: обґрунтування доцільності та практика реалізації / А. Б. Камінський, Д. А. Леонов // Фінанси України. – 2011. – № 6. – С. 62–72.
3. Копич І. М. Математичні моделі в менеджменті та маркетингу : навч. посіб. / І. М. Копич, В. М. Сороківський, В. М. Стефаняк. – Львів : Видавництво Львівської комерційної академії, 2010. – 268 с.
4. Леонов Д. Прогнозування впливу накопичувального пенсійного фонду та НПФ на розвиток економіки (питання методології) / Д. Леонов, Н. Ковальова // Ринок цінних паперів України. – 2007. – № 7-8. – С. 99–116.
5. Лондар С. Л. Перспективи розвитку недержавного пенсійного забезпечення в Україні / С. Л. Лондар, С. П. Лондар // Фінанси України. – 2011. – № 9. – С. 45–58.

6. Пенькова О. Г. Методологія прогнозування основних макроекономічних показників на довгостроковий період / О. Г. Пенькова // Формування ринкових відносин в Україні. – 2011. – № 2 (117). – С. 57–62.
7. Статистика та аналітичні матеріали Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг (до 28.11.2011 р. Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг). – Режим доступу : <http://www.dfp.gov.ua>.
8. Управління реструктуризацією фінансових посередників в економіці України : монографія / С. К. Реверчук, А. О. Ковалюк, Т. В. Яворська та ін. ; [за наук. ред. С. К. Реверчука]. – Львів : Растр-7, 2011. – 280 с.
9. Черкасова С. В. Сучасний стан та перспективи розвитку інвестування в небанківському фінансовому секторі: монографія / С. В. Черкасова, М. В. Сороківська. – Львів : Растр-7, 2013. – 186 с.

Черкасова С. В., Сороківська М. В. Прогнозирование инвестиционного потенциала отечественных негосударственных пенсионных фондов.

Проведено дослідження інвестиційного потенціалу негосударственных пенсійних фондів в Україні, передумовок і факторів його формування. Розроблено прогноз показників, які його характеризують, і здійснено оцінку перспектив зростання інвестиційного потенціалу негосударственных пенсійних фондів в Україні з урахуванням особливостей посткризового періоду і потреб національної економіки. Розроблено і обґрунтовано напрями такого зростання, що спонукають негосударственные пенсійні фонди до залучення додаткових пенсійних внесків і підвищенню інвестиційного доходу при підтриманні належного рівня безпеки фондів і їх учасників.

Ключові слова: інвестиційний потенціал, негосударственный пенсійний фонд, прогноз, інвестиційний дохід, пенсійні внески.

Cherkasova S. V., Sorokivska M. V. Forecasting of Investment Potential of Domestic Nongovernmental Pension Funds.

Research of investment potential of nongovernmental pension funds in Ukraine, preconditions and factors of its formation are conducted. The forecast of indicators which it characterize is developed, and the estimation of prospects of nongovernmental pension funds investment potential growth in Ukraine is developed, taking into account features of the postcrisis period and national economy requirements. The directions of such growth, which conduct nongovernmental pension funds to attraction of additional pension payments and the investment income growth while holding up the appropriate level of funds and their participants safety, are developed and proved.

Key words: investment potential, nongovernmental pension fund, forecast, investment income, pension payments.

Надійшло 31.10.2013 р.